

Capitolul I. Contractul de împrumut

Secțiunea 1. Proba contractului

I. Lipsa îndeplinirii cerinței multiplului exemplar și a mențiunii „bun și aprobat”. Efecte juridice

C. civ., art. 1179, art. 1180, art. 1576

1. Potrivit prevederilor art. 1576 C. civ., împrumutul este un contract prin care una din părți dă celeilalte oarecare câtime de lucru cu îndatorire pentru dânsa de a restitui tot atâtea lucruri, de aceeași specie și calitate. Din definiția legală a împrumutului rezultă că actul de împrumut este o convenție unilaterală, întrucât creează obligații doar pentru împrumutat, și anume obligația de restituire a împrumutului, în aceeași cantitate și calitate și la termenele stipulate.

În cazul în care împrumutul se constată printr-un înscris sub semnătură privată, cerința multiplului exemplar nu se impune, întrucât, potrivit art. 1179 C. civ., aceasta există doar în cazul actelor sub semnătură privată ce constată convenții sinalagmatice, or, împrumutul este o convenție cu caracter unilateral.

2. Dispozițiile art. 1180 C. civ. dispun că actul sub semnătură privată prin care o parte se obligă către alta a-i plăti o sumă de bani sau o câtime oarecare, trebuie să fie scris în întregul lui de acela care l-a scris, sau cel puțin acesta, înainte de a subsemna, să adauge la finele actului cuvintele „bun și aprobat”, arătând întotdeauna în litere suma sau câtimea lucrurilor și apoi să iscălească.

Textul de lege dispune că în cazul actelor unilaterale ce constată obligații de plată, cum este cazul împrumutului de bani, înscrisul sub semnătură privată trebuie să poarte cel puțin formula „bun și aprobat” și semnătura celui care se obligă, ca măsură de protecție a acestuia. Nu este reglementată o formulă sacramentală, ci este necesar să rezulte fără dubiu că debitorul s-a obligat doar pentru suma înscrisă în cifre și litere.

În speță, convențiile de împrumut poartă mențiunea că „prin semnarea prezentei recunosc primirea sumei de mai sus” și semnătura ambelor părți, precum și a unui martor, astfel că au deplină putere doveditoare, rezultând fără dubiu că împrumuturile s-au perfectat în mod valabil, fiind îndeplinite cerințele art. 1180 C. civ.

Chiar și în lipsa formulei prevăzute de dispozițiile art. 1180 C. civ., acțiunea reclamantului este dovedită, întrucât înscrisul este nul ca act constatator al împrumutului și deci nu poate fi opus, pentru probațiune, celeilalte părți, însă valorează început de dovadă scrisă, ce poate fi completat cu martori și prezumții, iar operațiunea juridică a împrumutului este perfect valabilă, cât timp s-a realizat tradițiunea sumelor de bani.

*C.A. Brașov, decizia civilă nr. 208/Ap din 15 martie 2004,
în C.P.J. civ. 2003-2004*

Prin acțiune s-a solicitat obligarea pârâților, în calitate de moștenitori la restituirea împrumutului contractat de antecesorul lor, potrivit cotelor ce le revin din moștenire. Prin sentința civilă nr. 1360/2003 a Judecătorei Făgăraș s-a admis acțiunea civilă formulată de reclamant, împotriva pârâților și, în consecință, pârâții au fost obligați, în calitate de moștenitori ai defunctului B.G., la plata sumei de 7.212,56 Euro (echivalentul sumei de 13.776 DM) sau echivalentul în lei la data plății, potrivit cotelor de moștenire ce revin fiecăruia dintre ei, respectiv 2/8 parte pentru reclamant și câte 3/8 părți pentru fiecare din copiii defunctului, respectiv pârâții.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut că la data de 31 decembrie 1999 reclamantul a dat, cu titlu de împrumut, defunctului o sumă de bani, cu obligația pentru acesta din urmă de a restitui această sumă la data de 31 martie 2000. Cu acea ocazie s-a întocmit un act sub semnătură privată, intitulat „Chitanță”, în două exemplare, semnat de ambele părți, precum și de martorul J.L.

La data de 24 februarie 2000, reclamantul l-a împrumutat pe defunct cu o nouă sumă de bani și s-a încheiat un alt act sub semnătură privată. Aceste sume de bani nu au fost restituite, întrucât a survenit decesul debitorului.

Potrivit art. 1180 alin. (1) C. civ., actul sub semnătură privată prin care o parte se obligă către alta de a-i plăti o sumă de bani sau o câtimie oarecare, trebuie să fie scris în întregime de acela care s-a semnat, ori cel puțin acesta, înainte de a semna să adauge la sfârșitul actului

„bun și aprobat” arătând întotdeauna în litere suma și câtimea lucrurilor și apoi să semneze.

Actele intitulate „Chitanțe” nu poartă mențiunea „bun și aprobat”, însă se menționează că prin semnarea actului „se confirmă primirea întregii sume”.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel pârâții.

Apelul a fost considerat nefondat.

Potrivit prevederilor art. 1576 C. civ., împrumutul este un contract prin care una din părți dă celeilalte oarecare câtime de lucru cu îndatorire pentru dânsa de a restitui tot atâtea lucruri, de aceeași specie și calitate.

Din definiția legală a împrumutului rezultă că actul de împrumut este o convenție unilaterală, întrucât creează obligații doar pentru împrumutat, și anume obligația de restituire a împrumutului, în aceeași cantitate și calitate și la termenele stipulate.

În cazul în care împrumutul se constată printr-un înscris sub semnătură privată, cerința multiplului exemplar nu se impune, întrucât, potrivit art. 1179 C. civ., această cerință există doar în cazul actelor sub semnătură privată ce constată convenții sinalagmatice, or împrumutul este o convenție cu caracter unilateral.

Prin urmare, sunt înlăturate apărările pârâților formulate în acest sens în apel.

Art. 1180 C. civ. dispune că actul sub semnătură privată prin care o parte se obligă către alta a-i plăti o sumă de bani sau o câtime oarecare, trebuie să fie scris în întregul lui de acela care l-a scris, sau cel puțin acesta, înainte de a subsemna să adauge la finele actului cuvintele „Bun și aprobat”, arătând întotdeauna în litere suma sau câtimea lucrurilor și apoi să iscălească.

Textul de lege dispune că în cazul actelor unilaterale ce constată obligații de plată, cum este cazul împrumutului de bani, înscrisul sub semnătură privată să poarte cel puțin formula „bun și aprobat” și semnătura celui care se obligă, ca măsură de protecție a acestuia.

Nu este o formulă sacramentală, ci este necesar să rezulte fără dubiu că debitorul s-a obligat doar pentru suma înscrisă în cifre și litere.

În speță, convențiile de împrumut poartă mențiunea că „prin semnarea prezentei recunosc primirea sumei de mai sus” și semnătura ambelor părți, precum și a unui martor, astfel că au deplină putere doveditoare, rezultând fără dubiu că împrumuturile s-au perfectat în mod valabil, fiind îndeplinite cerințele art. 1180 C. civ.

În apel nu se aduce nicio critică asupra greșitei aplicări a prevederilor art. 1180, în sensul că înscrisurile sub semnătură privată nu are valoarea cerută de lege, ci faptul că prin aplicarea art. 1180 C. civ. se înlătură apărarea formulată de prevederile art. 1179 C. civ. ori s-a arătat mai sus că aceste dispoziții nu sunt incidente.

Chiar și în lipsa formulei prevăzute de art. 1180 C. civ., acțiunea reclamantului este dovedită.

În lipsa unei atare formule, înscrisul este nul ca act constatator al împrumutului și deci nu poate fi opus, pentru probațiune, celeilalte părți, însă valorează ca un început de dovadă scrisă ce poate fi completat cu martori și prezumții, iar operațiunea juridică a împrumutului este perfect valabilă cât timp s-a realizat tradițiunea sumelor de bani.

În speță, înscrisul este completat cu declarația martorului, care a afirmat fără echivoc că însuși antecesorul pârâtelor i-a confirmat că a primit sumele de bani înscrise în convenții, astfel că dovada împrumutului s-a făcut fără puțință de tăgadă.

În fața mențiunii exprese că se recunoaște primirea sumelor de bani prin semnarea actului, a faptului că semnătura de pe înscrisuri este a antecesorului pârâților, că s-a dovedit cu înscrisuri și mărturia martorului primirea sumelor de bani, pârâților le revenea sarcina dovedirii că în realitate sumele de bani nu s-au predat.

În consecință, au fost înlăturate apărările din apel referitoare la valoarea declarației martorului și la sarcina dovedirii predării sumelor de bani.

2. Proba convenției de împrumut. Contestarea contractului. Neformularea unei cereri reconvenționale. Lipsa stipulării unei dobânzi convenționale. Acordarea dobânzii legale

C. civ., art. 1180, art. 1576, art. 1586, art. 1587

1. Sancțiunea nerespectării formalităților cerute de art. 1180 C. civ. în cazul contractelor unilaterale având ca obiect o sumă de bani este aceea că înscrisul este lipsit de putere probatorie, ceea ce nu afectează convenția ca act juridic, ce se poate dovedi prin alte mijloace de probă, chiar cu martori și prezumții, pentru că, deși nul ca înscris, acesta constituie totuși un început de dovadă scrisă.

În consecință, înscrisul reprezentând început de dovadă scrisă se completează cu răspunsurile la interogatoriu ale părților și cu

declarațiile martorilor, fiind astfel dovedite existența convenției de împrumut, precum și clauzele acesteia privind cuantumul sumei împrumutate și obligația de restituire a acesteia.

2. Aspectele învederate de pârât, relative la inducerea sa în eroare, la suma care în realitate ar fi fost împrumutată și la scopul pentru care actul s-a încheiat, nu au relevanță în cauză, în lipsa unei cereri reconvenționale care să pună în discuție valabilitatea contractului sau prin care să se ceară, eventual, constatarea simulației actului public.

3. Suma solicitată de către reclamanți cu titlu de dobândă de referință a B.N.R. aferentă anului 2006 nu poate fi acordată, întrucât nu a fost stipulată prin convenția părților, potrivit art. 1587 C. civ.

În consecință, reclamanții împrumutători sunt în drept doar la plata dobânzii legale, calculate de la data introducerii acțiunii, potrivit art. 1586 C. civ., ca urmare a nerestituirii sumei împrumutate la termenul stipulat.

*Trib. Brașov, decizia civila nr. 798/R din 30 octombrie 2007,
portal.just.ro*

Prin sentința civilă nr. 132 din 4 aprilie 2007, pronunțată de Judecătoria Rupea, s-a admis în parte acțiunea civilă formulată și precizată de reclamanții P.H.A. și P.C. împotriva pârâtului A.I. în nume propriu și ca moștenitor al defunctei A.M., pârâtul fiind obligat să plătească reclamanților suma de 5.457.584 ROL (546 RON) cu titlu de împrumut nerestituit.

Restul pretențiilor reclamanților au fost respinse, iar pârâtul a fost obligat să achite reclamanților suma de 496.400 ROL (49,64 RON), reprezentând cheltuieli de judecată în limita pretențiilor admise.

În final, reclamanții au fost obligați în solidar să achite pârâtului suma de 1.000.000 lei (100 RON), cu titlu de cheltuieli de judecată în limita pretențiilor admise.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut următoarele:

Între reclamanți și soții A. a existat o înțelegere, în sensul ca reclamanții să achite ratele contractului nr. 50/1997 încheiat în baza Legii nr. 112/1995, taxele și impozitele aferente imobilului, urmând ca pârâtii să le lase lor casa, sens în care s-au întocmit și cele două testamente autentificate sub nr. 1481 și nr. 1482 din 10 august 1998, prin care pârâtii îi instituiau ca legatari universali pe reclamanți.

Pârâții s-au răzgândit și au revocat testamentele, astfel că la data de 11 februarie 2003 s-a întocmit actul sub semnătură privată intitulat „contract de împrumut”, scris în totalitate de martora G.A.V. (declarația acesteia și a celorlalți martori), din care reiese că pârâții au fost beneficiarii sumei de 1.200 USD, reprezentând contravaloarea ratelor, taxelor și impozitelor datorate Statului începând cu februarie 1997 și până în „prezent”, pe care P.H. le-a achitat „în vederea cumpărării” imobilului situat în R., str. C., nr. X.

Pârâții s-au obligat să restituie banii în termen de 3 ani, în caz contrar urmând a ceda folosința imobilului dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 50/1997.

Contractul este semnat de pârâți și de 4 martori.

Contractul având ca obiect o sumă de bani este unilateral, iar înscrisul doveditor, pentru a avea forță probantă deplină ca înscris sub semnătură privată, trebuie să fie scris în întregime de către împrumutat sau cel puțin acesta să adauge, la finele actului, cuvintele „bun și aprobat” ori o formulă similară, arătând în litere suma împrumutată și să semneze.

În cauză nu au fost respectate aceste dispoziții legale stabilite prin art. 1180 C. civ., înscrisul depus în cauză fiind nul ca înscris sub semnătură privată, neavând forța probantă a unui astfel de înscris, ci valorând numai ca început de dovada scrisă.

Din probele administrate rezultă că actul a fost întocmit ulterior achitării sumelor cu titlu de rate, taxe și impozite, ca atare, nu i se poate recunoaște caracterul de înscris recognitiv, nefiind întrunite condițiile prevăzute de art. 1189 alin. (1) C. civ. Aparența unui act recognitiv a convenției încheiate este determinată de mențiunea că „pârâții sunt beneficiari ai împrumutului de 1.200 USD”, ceea ce tinde la a dovedi că au împrumutat această sumă la o dată anterioară, fără a se încheia un înscris.

Pentru a putea constitui o probă, acest înscris de care se prevalează reclamații trebuie să cuprindă, pe lângă obiectul datoriei, și titlul primordial, ceea ce nu s-a făcut în cauză, ca atare, el nu poate fi avut în vedere ca dovedind un împrumut al sumei de 1.200 USD.

Pârâțul a recunoscut la interogatoriu că reclamații au achitat ratele pentru locuința cumpărată în baza Legii nr. 112/1995, însă nu și avansul și celelalte taxe aferente, precum și taxele și impozitele pentru casă, el fiind de acord să restituie acești bani, precizând totodată că i-ar fi „împrumutat”.

Recunoașterea făcută de pârât reprezintă o mărturisire judiciară menită să producă consecințe juridice împotriva sa.

Instanța a reținut că reclamanții au achitat, cu titlu de rate, taxe și impozite, suma totală de 14.549.164 ROL, din care au primit deja suma de 9.091.640 ROL, rămânând o diferență de 5.457.584 ROL, în limita actelor doveditoare depuse.

În ceea ce privește dobânda adăugată de reclamanți la această sumă, prima instanță a apreciat că nu poate fi avută în vedere, deoarece nu a fost stipulată printr-o clauză expresă în contractul de împrumut.

Dispozițiile O.G. nr. 9/2000 ar putea fi aplicate numai de la data introducerii cererii de chemare în judecată, potrivit art. 1586 C. civ., iar nu calculate pentru o perioadă anterioară introducerii cererii de chemare în judecată.

În consecință, instanța a apreciat că pretențiile reclamanților sunt întemeiate numai în parte, cu privire la suma de 5.457.584 ROL.

Capătul de cerere privitor la obligarea pârâtului să predea reclamanților folosința imobilului a fost apreciat nefondat, întrucât în cauză nu s-a făcut dovada existenței unui raport juridic translativ sau constitutiv al vreunui drept real de proprietate sau dezmembrământ al dreptului de proprietate referitor la imobil. De asemenea, imobilul este supus interdicției de înstrăinare pe o perioadă de 10 ani, fiind cumpărat de pârâți în condițiile prevederilor Legii nr. 112/1995.

Împotriva acestei sentințe au declarat recurs reclamanții P.H.A. și P.C., criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie.

Recursul este întemeiat.

Părțile au încheiat la data de 11 februarie 2003 un înscris sub semnătură privată, intitulat „contract de împrumut”, în conținutul căruia s-a stipulat că pârâții A.I. și A.M. – decedată pe parcursul soluționării cauzei – sunt beneficiarii împrumutului de 1.200 USD, reprezentând contravaloarea ratelor, taxelor și impozitelor datorate statului începând cu luna februarie 1997 și până în prezent, sume achitate de reclamantul P.H., pentru imobilul situat în localitatea R., str. C., nr. X. Prin același înscris, pârâții au recunoscut că reclamantul a achitat integral ratele, taxele și impozitele menționate, aferente imobilului, în vederea achiziționării acestuia de la pârâți și s-au angajat să restituie suma de 1.200 USD în termen de trei ani, în caz contrar obligându-se să cedeze folosința asupra imobilului reclamanților.

Din probele administrate în cauză (declarațiile martorilor P.M., G.A.V. și S.D. depuse la dosarul de fond), precum și din recunoașterile reclamanților, conținute inclusiv în motivele de recurs, rezultă că

actul sub semnătură privată, intitulat „contract de împrumut”, a fost încheiat ulterior achitării de către reclamânți a ratelor, taxelor și impozitelor aferente imobilului în litigiu, datorită neînțelegerilor apărute între părți.

Astfel, scopul achitării de către reclamânți a dărilor aferente imobilului proprietatea părâților l-a reprezentat dobândirea în viitor de către aceștia a dreptului de proprietate asupra imobilului, conform testamentelor autentificate sub nr. 1481 și 1482 din 10 august 1998.

Pârâțul A.I. a recunoscut la interogatoriu că după achitarea de către reclamânți a ratelor, taxelor și impozitelor aferente imobilului nu a mai fost de acord ca acesta să devină proprietatea reclamânților, deoarece aceștia nu au mai avut grijă de el și de soția sa, pârâții intenționând să lase imobilul unor rude, respectiv martorilor G.A.V. și S.D., martorii confirmând aceste împrejurări. În consecință, pentru a se asigura că își vor recupera sumele de bani achitate pentru imobilul părâților, s-a încheiat între părți actul sub semnătură privată intitulat „contract de împrumut”.

Martora G.A.V., propusă de pârât, semnatară a actului de împrumut în această calitate, a declarat că părțile s-au înțeles asupra sumei de 1.200 USD, sumă ce reprezintă taxele achitate de reclamânți (rate pentru casă și impozit pentru gradina și casa părâților), calculată la cursul dolarului.

Recurenții-reclamânți nu au susținut niciodată existența unui înscris original, pierdut ori distrus, pe care înscrisul sub semnătură privată invocat în cauză sa îl fi recunoscut. Drept urmare, argumentele relative la înscrisurile recognitive, prezentate de prima instanță, nu au relevanță în cauză și sunt de prisos, deoarece, înscrisul sub semnătură privată invocat de reclamânți nu este un înscris recognitiv și nici nu s-a susținut acest lucru de către părțile litigiului.

Pârâțul A.I. a susținut prin întâmpinarea depusă la dosarul de fond că este neștiutor de carte și că a semnat actul de împrumut ca urmare a inducerii sale în eroare de către reclamânți.

Martora G.A.V., propusă de pârât, a declarat că ea a redactat înscrisul sub semnătură privată intitulat „contract de împrumut”, că pârâțului A.I. i s-a citit conținutul înscrisului și că acesta l-a semnat, ajutând-o și pe soția sa să îl semneze.

Câtă vreme pârâțul A.I. a susținut că este analfabet, este explicabilă imposibilitatea acestuia de a redacta înscrisul sub semnătură privată și lipsa formulei „bun și aprobat”, urmată de arătarea în litere a sumei, înainte de semnare.

Sanctiunea nerespectării formalității cerute de art. 1180 C. civ. este aceea că înscrisul este lipsit de putere probatorie, ceea ce nu afectează convenția ca act juridic, ce se poate dovedi prin alte mijloace de probă, chiar prin proba cu martori și prezumții, pentru că, deși nul ca înscris, acesta constituie totuși un început de dovadă scrisă.

Deși prima instanță a reținut în mod corect aceste aspecte, iar nulitatea la care s-a referit în considerente viza înscrisul, iar nicidecum convenția în sine (astfel că nu se pune problema pronunțării *plus petita*, după cum au susținut eronat recurenții), a omis să dea eficiență înscrisului, ca început de dovadă scrisă, prin coroborarea acestuia cu celelalte probe administrate în cauză.

Prin răspunsurile la interogatoriu, pârâtul A.I. nu a recunoscut primirea sumei de 1.200 USD, cu toate că însăși marta propusă de el a susținut că părțile au convenit cu privire la această sumă, pretinzând că a primit de la reclamantii numai suma de 7.000.000 ROL.

În consecință, înscrisul reprezentând început de dovada scrisă se completează cu răspunsurile la interogatoriu ale părților și cu declarațiile martorilor. Instanța apreciază că reclamanții au dovedit existența convenției de împrumut pe care au încheiat-o cu pârâtii, precum și clauzele acesteia relative la cuantumul sumei împrumutate și obligația de restituire a acesteia.

Drept urmare, susținerile pârâtului, relative la cuantumul redus la 7.000.000 ROL al sumei împrumutate de reclamant, nu sunt probate.

Deși a susținut că a fost în eroare când a semnat actul, pârâtul nu a formulat cerere reconvențională prin care să solicite desființarea acestuia. Simpla sa apărare în acest sens nu a fost probată, câtă vreme martorul pe care l-a propus a declarat că actul i-a fost citit înainte de a-l semna. Oricum, în lipsa unei cereri reconvenționale, o astfel de apărare nu produce consecințe cu privire la valabilitatea înscrisului.

Aspectele relative la suma care în realitate ar fi fost împrumutată și la scopul pentru care actul s-a încheiat nu au relevanță în cauză, în lipsa unei cereri reconvenționale care să pună în discuție valabilitatea acestuia sau, eventual, a unei cereri în constatarea simulației actului public.

Câtă vreme a fost probată existența convenției de împrumut și clauzele acesteia, toate elementele invocate de pârât în apărare nu au relevanță, singurul aspect important fiind plățile efectuate de acesta.

Astfel pârâtul a susținut și a probat că a restituit reclamanților suma de 9.855.000 ROL (mandatele poștale de expediere a sumei), împrejurare recunoscută și de reclamantii, care, prin precizarea de

acțiune, au indicat suma pretinsă de la pârâți, cu excluderea celei restituite. Prima instanță a reținut în mod eronat că pârâtul ar fi restituit suma de 9.091.640 ROL, în loc de suma de 9.855.000 ROL, care a fost precizată de ambele părți și care rezultă din totalizarea sumelor expediate cu mandatele poștale sus-menționate.

Considerentele primei instanțe sunt contradictorii. Astfel, deși instanța reține că înscrisul invocat de reclamantii nu are forța probantă a unui înscris sub semnătură privată și nu probează convenția de împrumut încheiată de părți, obligă totuși pârâtul să plătească reclamanților parte din suma pretinsă de aceștia în temeiul respectivului înscris, și anume suma de 5.457.584 ROL, cu titlu de împrumut nerestituit. Or, în aceste condiții, instanța nu este consecventă. Fie trebuia să coroboreze începutul de dovadă scrisă cu celelalte probe administrate și să aprecieze ca fiind probată convenția cu toate clauzele prevăzute în conținutul său, fie să înlăture în întregime înscrisul și să aprecieze că nu s-a probat raportul juridic dedus judecății de reclamanți.

Câtă vreme prima instanță a obligat pârâtul la plata unei sume de bani cu titlu de împrumut nerestituit, a pornit de la premisa că între părți s-a încheiat convenția de împrumut, astfel că instanța nu putea aprecia că suma împrumutată ar fi fost alta decât cea stipulată de părți în contract, cu atât mai mult cu cât nici din celelalte probe nu a rezultat o altă sumă. Recunoașterea făcută de pârât în sensul că suma împrumutată a fost de 7.000.000 ROL, iar nu de 1.200 USD, nu este confirmată de celelalte probe administrate în cauză, astfel că această mărturisire nu putea avea valoare probatorie absolută.

Recunoașterea pârâtului nu este una sinceră, câtă vreme chiar prima instanță a reținut că reclamanții au achitat, cu titlu de rate, taxe și impozite, suma totală de 14.549.164 ROL, conform chitanțelor depuse la dosarul cauzei. În plus, dacă, într-adevăr, pârâtul ar fi împrumutat numai suma de 7.000.000 lei, astfel cum a pretins, nu se explică de ce ar fi restituit reclamanților, în mod voluntar, o sumă mai mare, de 9.855.000 ROL.

Ceea ce nu a înțeles prima instanță este că reclamanții au exprimat în moneda USD, raportat la cursul mediu de schimb al pieței valutare din anul în care s-a efectuat plata, sumele achitate de aceștia în lei cu titlu de rate, impozite și taxe aferente imobilului proprietatea pârâților conform chitanțelor depuse la dosarul de fond. Calculul s-a realizat în urma comunicării cursului mediu de schimb al pieței valutare pentru

perioada în care reclamanții au efectuat plățile, de către B.N.R. – Sucursala B.

Potrivit precizării pretențiilor la fond, valoarea în moneda americană a acestor sume este de 1.069 USD (deși suma pretinsă inițial și rezultată din convenția probată era de 1.200 USD), din care reclamanții au scăzut suma de 9.855.000 ROL, restituită de părți și care în moneda americană de la momentul plății este de 296 USD. Drept urmare, reclamanții au pretins suma de 19.979.731 ROL, reprezentând 773 USD, o sumă mai mică decât cea solicitată inițial și probată ca fiind împrumutată (1.200 USD – 296 USD = 904 USD). Despre aceeași sumă mai mică, la care au adăugat și dobândă (suma totală solicitată) au făcut vorbire recurenții și prin motivele de recurs, relativ la această împrejurare, instanța urmând a face aplicarea principiului disponibilității.

Dobânda de referință a B.N.R. aferentă anului 2006 și care aplicată la suma pretinsă ar reprezenta 1.685.290 ROL nu poate fi acordată reclamanților, deoarece o astfel de dobândă nu a fost stipulată prin convenția părților, potrivit art. 1587 C. civ.

În consecință, reclamanții sunt în drept doar la plata de către părți a dobânzii legale, calculată de la data introducerii acțiunii, potrivit art. 1586 C. civ., ca urmare a nerestituirii sumei împrumutate la termenul stipulat.

Deși prima instanță reține acest aspect, nu acordă dobândă legală motivat de faptul că reclamanții au solicitat-o de la o dată anterioară introducerii cererii de chemare în judecată. Considerentele instanței nu sunt întemeiate, deoarece, câtă vreme dobânzile au fost solicitate, faptul că reclamanții au indicat o perioadă mai mare de acordare a acestora nu ar fi împiedicat instanța să o restrângă la perioada prevăzută de lege.

Având în vedere toate aceste considerente, tribunalul a apreciat că recursul reclamanților este întemeiat, fiind admis, potrivit art. 312 alin. (2) și (3) C. proc. civ., raportat la art. 304¹ și art. 304 pct. 9 C. proc. civ., iar sentința civilă recurată a fost modificată în parte, în sensul că pârâtul A.I. va fi obligat să plătească reclamanților P.H.A. și P.C. suma de 1.997,97 lei RON (19.979.731 ROL), reprezentând contravaloarea a 773 USD, la cursul B.N.R. de 2,5847 lei RON/USD, conform precizării pretențiilor depuse de reclamanți la dosarul de fond, cu titlu de împrumut nerestituit.

În continuare, pârâtul a fost obligat să plătească reclamanților și dobânda legală, potrivit O.G. nr. 9/2000, aplicată la suma menționată

mai sus, începând cu data introducerii acțiunii – 20 martie 2006 – și până la plata efectivă a sumei.

Celelalte dispoziții ale sentinței civile relative la admiterea în parte a acțiunii introductive astfel cum a fost precizată de reclamanți și la respingerea celorlalte pretenții ale reclamanților ca neîntemeiate, au fost menținute.

Astfel, pretențiile relative la dobânda B.N.R. nu sunt întemeiate, după cum s-a argumentat mai sus, iar pretențiile relative la predarea folosinței imobilului au fost respinse de prima instanță, fără ca acest aspect să fi fost criticat de către reclamanți prin recursul declarat.

Faptul că recurenții-reclamanți au solicitat casarea sentinței civile cu trimiterea cauzei spre rejudecare, iar instanța de recurs a apreciat că nu sunt incidente în cauză motive de casare a hotărârii, ci doar de modificare a acesteia, nu poate conduce la respingerea recursului ca inadmisibil, astfel cum a susținut intimatul-pârât prin întâmpinarea depusă. Aceasta deoarece sentința civilă este susceptibilă de a fi atacată cu recurs, față de dispozițiile art 282¹ C. proc. civ. iar indicarea greșită a motivelor de recurs nu produce consecințe juridice, după cum dispune art. 306 alin. (3) C. proc. civ., dacă este posibilă încadrarea lor într-unul dintre motivele prevăzute de art. 304. În plus, recursul fiind declarat împotriva unei sentințe civile care nu poate fi atacată cu apel, nu este limitat la motivele de casare prevăzute de art. 304 C. proc. civ., instanța putând să examineze cauza sub toate aspectele (art. 304¹ C. proc. civ.).

3. Început de dovadă scrisă. Cumul între dobândă și indexarea cu indicele de inflație

C. civ., art. 1088, art. 1576, art. 1586

1. Înscrișul constatator al împrumutului este scris în întregime de către împrumutat și semnat de acesta și chiar dacă suma este scrisă doar în cifre, acest înscriș reprezintă un început de dovadă scrisă care poate fi completat cu martori, iar proba testimonială administrată a demonstrat că reclamantul i-a dat pârâtei o sumă de bani.

În mod corect acest înscriș s-a încheiat într-un singur exemplar pentru împrumutător, în speță reclamantul, deoarece contractul de împrumut este un act juridic unilateral, dând naștere unor obligații numai în sarcina uneia dintre părți, respectiv în sarcina

împrumutatului. Acordarea sumei de bani de către împrumutător împrumutatului reprezintă o condiție de încheiere a contractului de împrumut, iar nu o obligație a părților.

2. Cât privește solicitarea reclamantului de a i se restitui atât dobânzile legale, cât și indexarea sumelor împrumutate cu indicele de inflație, se constată că în contractele de împrumut nu s-au prevăzut dobânzi, astfel că reclamantul poate solicita, potrivit art. 1088 C. civ., doar dobânda legală pentru neexecutarea la scadență a obligației, însă numai de la data punerii în întârziere a părâtei, în speță punerea în întârziere având loc la data introducerii cererii de chemare în judecată. Aplicarea indicelui de inflație la suma împrumutată reprezintă tot o contravaloare a prejudiciului suferit de creditor ca urmare a neexecutării la scadență a obligației de către debitor, iar daunele-interese moratorii nu se pot acorda de două ori.

*Judecătoria Buzău, sentința civilă din 10 februarie 2009,
portal.just.ro*

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe, reclamantul L.G.A. a solicitat obligarea părâtei C.V. la plata sumei de 32.800 lei, împrumutată la data de 1 martie 2007, cu termen de restituire la data de 15 martie 2008 și a sumei de 24.000 lei, împrumutată la data de 1 septembrie 2007 cu scadență la data de 5 septembrie 2007, actualizarea sumelor cu indicele de inflație scurs între data scadenței și până la remiterea efectivă a sumelor, cu cheltuieli de judecată.

În motivarea cererii, reclamantul a arătat că reclamanta a fost colegă de serviciu cu el, lucrând în cadrul Policlinicii C.F.R. până în anul 2006, unde și reclamantul este angajat. Aceasta în repetate rânduri i-a cerut sprijinul, arătând că are nevoie urgentă de bani. A avut toată încrederea în ea, deoarece părea o persoană serioasă, responsabilă, astfel că a împrumutat-o ori de câte ori i-a solicitat. Inițial, împrumuta sume mici, 1.000, 2.000, 3.000 lei, pe care le restituia destul de repede, făcând ca prin această modalitate să aibă toată încrederea în angajamentele sale. La data de 1 martie 2007, acesta i-a solicitat un împrumut considerabil, arătând că are nevoie pentru a-și deschide un magazin. Ca să-i câștige încrederea, în aceeași zi a scris personal o chitanță pe care a și semnat-o în fața sa, în care a inserat cuantumul sumei și termenul la care i-o va restitui, de 15 martie 2007. Banii îi avea în casă din dorința de a-și achiziționa un spațiu de locuit. Dată fiind perioada scurtă în care i s-a promis restituirea, nici nu a ezitat

vreun moment să-i avanseze suma. După data de 15 martie 2007, reclamanta a revenit și a mai solicitat în plus suma de 40.000 lei, invocând că-i trebuie la Partidul Conservator. A fost impresionat de rugămințile acesteia, o cunoștea din presă ca membră de partid, consilier în cadrul Consiliului local Buzău și și-a închipuit ca reale afirmațiile, deoarece se zvonea că și posturile se plătesc. Pe data de 1 septembrie 2007 l-a implorat să suplimenteze împrumutul și l-a asigurat că va primi niște bani de la ziarul pe care-l conduce și-i va returna întreaga sumă împrumutată. S-a dus acasă și împotriva soției și a părinților, a luat ultimii bani, suma de 24.000 lei, pe care i-a dat-o. Și atunci a încheiat un înscris sub semnătură privată, pentru că era o zi de sâmbătă și niciun notar nu lucra. Deoarece totuși familia i-a dat de gândit, i-a spus doamnei că-i va da banii numai dacă va accepta să facă un contract în formă autentică. Aceasta nu a ezitat niciun moment, s-a prezentat în fața notarului și a semnat deliberat, cu voința sa contractul pe care azi îl denunță ca fiind făcut în condiții de presiune.

În drept, a invocat dispozițiile art. 1576, art. 1584 C. civ., art. 274 C. proc. civ.

La termenul de judecată din data de 13 martie 2008, reclamantul a depus cerere prin care și-a mărit câtimea obiectului cererii în sensul că a solicitat și dobânda împrumutului pentru perioada scursă dintre data scadenței împrumutului, martie 2007 și până la data remiterii efective a datoriei.

Pârâta, prin întâmpinare, a solicitat respingerea acțiunii. A arătat că în realitate nu a împrumutat de la reclamant nicio sumă de bani pe care să nu o restituie. Începând din anul 2004 reclamantul i-a împrumutat în mai multe rânduri diverse sume de bani, de regulă mai mici, pe care nu a fost în măsură în acele momente să le restituie la termenele convenite. La aceste sume de bani împrumutate reclamantul îi percepea dobânzi foarte mari și acesta a fost, practic, motivul pentru care nu a reușit să restituie sumele împrumutate. De aceste sume de bani soțul ei C.V. nu a știut. Reclamantul L.G.A., care se ocupă cu cămătăria, a amenințat-o în diverse rânduri și a făcut presiuni asupra sa pentru plata acelor dobânzi foarte mari la sumele împrumutate. În principal, reclamantul a amenințat-o că o va spune soțului ei despre sumele împrumutate, fără știința lui, a amenințat-o că va da în presă acest aspect și că va merge la locul său de muncă și le va spune colegilor acest lucru. În aceste condiții a fost nevoită să semneze cele două chitanțe de care reclamantul se prevalează. Sumele de bani trecute în cele două chitanțe nu reprezintă de fapt sume efectiv primite de ea, ci